

Ujabb adatok gymnasiumunk történelmi vázlatához.

A KEGYES TANITŐRENDIEK

MÁRAMAROS-SZIGETI

AL-REALGYMNASIUMÁNAK

ÉRTESÍTŐJE

1872—73-ki tanévről.

M. SZIGET, 1873.

Nyomatott a Máramarosi könyvnyomda részv. társulat nyomdájában.

I.

Ujabb adalék gymnasiumunk történelmi vázlatához.

Hazai közművelődésünk terén még mindig gymnasiumaink képezik azon kiválóbb érintkezési pontot, hol az állam- s helyi érdekek leginkább találkozhatnak. Ebből magyarázható ama sajátságos állapot: hogy míg egyéb tanodáinkat közoktatásügyünk keretében évtizedeken át alig bolygatjuk, gymnasiumainkat folyton jámbor óhajítások, nagyszabású javaslatok s újabb és újabb tantervezetek özönével árasztjuk el.

Régi óhajításuk e megyebeli három nemzetiségű, u. m. magyar, román és ruthen katólikusoknak az: vajha III. Károly magyar király által 1730-ban alapított s azóta a kegyes-tanítórend vezetés alatt álló gymnasiumunk az ifju nemzedék fokozatos és egészséges fejlődésének biztosítására teljesbbé növekedhetnék.

1814-ben a magas kormány meg is kezdé a kegyes-tanítórend tartományi főnökével a gymnasiumhoz kapcsolandó bölcsészeti osztályok föllállítása iránti alkudozást, s a kir. kincstár késznek nyilatkozott a szükséges építkezéseket megtenni.

1819-ben a felséges uralkodó engedélye is ki volt már eszközölve, s a Suliguli-féle alap a felebb jelzett célra utalványozva; de ezen ásványvizforrás jövedelme oly csekély vala, hogy a terv kivitelét boldogabb időkre halaszták.

Szabadságharcunk leviharzása után 1850-ben a cs. kir. közoktatási ministerium a reáلتanulmányokat teljesb mérvben felkaroló Thun-féle tanrendszer alá kényszerítvén ország-szerite kath. gymnasiumainkat, a 6 osztályuak nem türettek, hanem csak 4-osztályu al-, vagy 8-osztályu főgymnasiumok létezhettek. Így lön m.-szigeti 6-osztályu kath. gymnasiumunk is 4-osztályu algymnasiummá.

Végre földerülvén alkotmányos szabadságunk epedve várt hajnala, s felelős kormányunkban a vallás- és közoktatási m. kir. ministerium élén elfelejthetetlen emlékű B. Eötvös József álla, ki hazai viszonyainkat s népünk azon örökölt, sajátságos iránynézetét, melyszerint gyermekeik a pályaválasztáshoz szükséges ismereteket csak a gymnasiumokban szerzhetik meg, igen jól tudván, hogy az ifju nemzedék addig is, míg hajlama szerént való felsőbb kiképzését a tanszabadság elvének teljes méltánylása mellett minden erőszakolás nélkül megfelelő szaktanodákban nyerhetné: a Thun-féle rendszernek hazafiasb szellemet adva, 1868-ban 14468. sz. a foganatosítás végett kibocsátott gymnasiumi új tantervezetében a reáliákra is kiválóbb figyelmet szentelt úgy, hogy a 4-osztályu algymnasiumot sikerrel végzett tanuló nemesak a főgymnasium, hanem a reáliskola illető osztályába is egyenesen átléphessen.

Máramaros megye közönsége is, bár a küönbféle tanodák egymáshoz való viszonyát, mely csak a tanítás kitüzött céljából fogható fel helyesen, szem elől nem téveszté; de tudván azt, hogy a hazai s helyi viszonyok és körülmények sulya alatt a gyakorlati kivitelnél alig érvényesülhet oly hamar azon óhajítása, hogy városunkban törvény által szabványozott felsőbb nép-, polgári-, ipar- s kereskedelmi tanodák létesüljenek, nehogy a megye-

beli növendékség századunk egyetemes haladási terén elmaradjon: a nm. vallás- és közoktatási m. kir. ministeriumnál kath. algymnasiumunknak korszerű tanügyi irányelvek szerént való kibővítését kérvényezé.

Lássuk hiteles jegyzőkönyv nyomán azon vezérelveket, melyek a nm. vallás- és közoktatási m. kir. miniszterium által kiküldött vegyes bizottságnak 1868-ban M. Szigeten tartott értekezletében felszínre hozattak:

„Jegyzőkönyv a Suligulialap minő tanulmányi célra leendő fordítása iránt kiküldött vegyes bizottságnak 1868. évi május 2-án tartott üléséről.

J e g y z ő k ö n y v.

Felvétetett M. Szigeten, 1868. évi május 2-án a nm. vall. és közoktatási m. kir. miniszternek 1867. decz. 20. 12827. sz. a. a megye közönségéhez intézett leirata folytán, a Suliguli savanyuviz-forrás jövedelmeiből származó pénzalap minő tanulmányi célra leendő fordítása iránt kiküldött vegyes bizottságnak Szöllősy Balázs h. I. alispán elnöklete alatt tartott üléséből.

J e l e n v o l t a k:

A magas kormányrészéről: ngs. ftdő. K ü m m e r J á n o s H e n r i k kir. tanácsos és a nagyváradai tankerület főigazgatója stb.

Az egyházmegyék részéről: ftdő P á v e l M i h á l y máramarosi román püspöki helyettes, a szamosujvári, ftdő P á s z t é l y J á n o s máramarosi görög katolikus főesperes a munkácsi, ftdő P o h l K á r o l y máramarosi rom. kath. főesperes helyettes és ftdő N o r á k A n t a l szatmári kath. főgymn. igazgató, a szatmári nmgs. püspökök biztosai, nagytiszteletű B a t i z i A n d r s máramaros-ugocsai h. h. esperes, a tiszántuli h. h. egyházkerületi superintendens biztosa.

A megyei közönség részéről: S z ö l l ő s y B a l á z s h. I. M i h á l k a L á s z l ó h. II. és P o p o v i c s J e n ő III. alispánok.

Sziget városa részéről: P a t a k y J á n o s ügyvéd és U r á n y i I m r e megyei főszámvevő.

A magas kincstár részéről: Z a n k ó K á r o l y kir. kincstári tisztartó. Ugy szintén mások számosan a megyei lakosság részéről mint hallgatók.

1. Elnök S z ö l l ő s y B a l á z s megnyitván az értekezletet, szivélyes szavakkal üdvözlí a bizottság egybegyült tagjait s a tanácskozások fölött vezetendő jegyzőkönyv vitelével, a megyei főjegyző távollétében M i h á l y i J á n o s m. I. aljegyzőt bizta meg.

2. Elnök megnyitó beszédében előadja a tanácskozás tárgyát, mely nem egyéb, mint egy indokolt vélemény, illetőleg javaslat kidolgozása, és annak a nm. vall. és közoktatási miniszterhez további intézkedés végett leendő fölterjesztése, az iránt, hogy az 1824. évtől kir. kincstári kezelés alá vont suliguli savanyuviz-forrás tíz évi jövedelmeiből begyült tőkeösszeg, mely a hivatalos kimutatás szerint 1867. év végeig 60,762 frt. 31 kr. értéket képvisel, boldog emlékü I. Ferencz ap. király kifejezett fejedelmi szándékához hiven, az egész megyére kiható tanulmányi célokra mi módon fordíttassék? Elnök, a nélkül, hogy eziránt bármily értelmű szabad vélemény nyilvánítását korlátozni kívánná, a fennforgó kérdést legezélszerűbben akként véli megoldandónak, hogy a rendelkezésre álló alapból, a megye központján egy reáliskola felállítása javasoltassék. Tekintve ugyanis azt, hogy megyénk anyagi fölvirágzása a reáltudományok jelenlegi teljes hiányában soha be nem következhet, s a természet által nyújtott számtalan kincsei örökké elrejtve s használat nélkül maradandnak: tekintve továbbá, hogy ifjaink közül azon egyesek is, kik magukat reáltudományokra adják, messze eső helyekre távozni kénytelenek, s végül, hogy megyénk kebelében is realis tanulmányokat föltételező állásokra távol vidékeken, sőt gyakorta külföldön kell alkalmas egyéneket keresnünk: ezeknél fogva megyénk jövőjére nézve jótékonyabb befolyással egy tanintézet sem bírhatna, mint épen egy reáltanintézet, melynek felállítása a fentisztelt miniszter leiratában kifejezett kegyes szándékot is leginkább megközelíti.

3. Ezen kérdés tüzetesebb megvizsgálata előtt több ez ügyre vi'agot derítő melléklet fölolvacása szükségesnek találtatván : fölolvastatott.

a) M á n J ó z s e f megyei főispán ő mlszának 1866. deczember 24. 802. sz. a. kelt s a volt m. kir. helytartótanácsához intézett felterjesztése, melyben hathatós felszóllamlás tétetik, az eredetileg a bölcészeti tanfolyam felállítására rendelt suliguli alapnak más célra, névszerént a szigeti elemi iskolára szándékolt fordítása ellen ; továbbá kiemeltetik azon körülmény, miszerint a suliguli ásványviz-forrás tulajdona jogilag nem a magas kincstárt, de a Visó községekbeli adományos közbirtokosokat illeti, s az abból befolyó jövedelmek elvonását és kezelését a megye közönsége csakis a magas kincstárnak abbéli nyílt kijelentése mellett nézte el, hogy a befolyó jövedelem egy az egész megyére jótékonyan beható tanintézet alapítására fog fordittatni ; ennek alapján végül kérelmeztetik, hogy a nevezett alaphól a szigeti kath. algymnasium főgymnasiummá egészítettessék ki, miután ennek szükségét érzi az egész megye nagyszámu kath. lakossága, elismerte, sőt létesítését biztosítá boldogemlékü I. F e r e n c z ap. K i r á l y ő F e l s é g e is.

b) Olvastatott továbbá a nm. vallás és közoktatási m. kir. miniszteriumnak a fennebbi főispáni felterjesztés folytán a megye közönségéhez 1867. decz. 20. 13827. sz. a. intézett leirata, melynek értelmében jelen vegyes bizottság küldetett ki, egy javaslat kidolgozása és felterjesztése végett az iránt, hogy minő iskolákra van a megyének legérezhetőbb szüksége ? továbbá ha valjon a suliguli alap igénybe vétele nélkül a megyei elemi iskolák czélszerűbb berendezése és javítása eszközölhető-e és kinek a költségén ? végre ha ezen kérdés kedvezőleg oldatnék meg, nem lenne-e czélszerűbb a létező alaphól egy real, polgári avagy ipar iskola felállítása ?

c) Olvastatott még S z e p e s s y M i h á l y volt cs. kir. kincstári igazgatónak 1861. okt. 12. a megye főispánjához intézett átirata, melyben állittatik, hogy a suliguli alap ő cs. kir. ap. Felségének 1824. év szept. 1. kelt rendelete szerint a szigeti rom. kath. iskola dotatiója és ugyanott a filosofiai osztályok felállítására lett szánya ; s végre

d) Ugyanazon kincstári igazgatóságnak (1867.) ápril 28. 1096. sz. a. kelt jelentése, melylyel közölik a suliguli alap vagyoni kimutatása, ennek értelmében ezen alap 1867. év végeig összesen 60762 frt 31 és fél krt. tesz.

Ezen egyenként felolvasott iratok tartalma egyelőre tudomásul vétetik.

4. Ezek után elnök a bizottság tagjait véleményük nyilvánítására kéri.

Ftdő P á v e l M i h á l y román püspöki helyettes akként nyilatkozik, hogy a fennlevő alaphól a szigeti kath. algymnasium kiegészítése főgymnasiummá lenne a legkívánatosabb, s a megye kath. lakossága részére legszükségesebb, nemcsak azért, mert ez a megyének több mint félszázad óta táplált sikertelen óhajta, de azért is, mert más tanintézetben, névszerént a szigeti h. h. főtanodában a gör. kath. tanuló ifjak részére sem a hit- és vallástan, sem a nemzeti nyelv és irodalom tanítására eddigelé tanszékek fölállítva nincsenek ; de sőt az 1824. szept. 1. kifejezett fejedelmi legkegyesebb elhatározással is ezen alap csakis ezen célra lenne fordittandó. Ha azonban ezen alap eredeti céljától elvonatnék, amint annak nevezetes része a szigeti elemi iskola dotatiójára már eddig is tetteg elvonatott, azon esetben kéri az eddigi alapot s annak ezentuli összes jövedelmét a megyei községek szomorú állapotban levő elemi oktatásügyének javítására fordítani.

Ftdő P á s z t é l y J á n o s főesperes a miniszter ő nmsga által feltett ama kérdésre : minő iskolára van a megyének legérezhetőbb szüksége ? másként nem felelhet, mint : elemi népiskolákra, melyeket a legtöbb község nyomosztó szegénysége miatt sem felállítani sem jókarban fenntartani nem képes ; a kérdésbeli alapot és ennek jövedelmét tehát csakis ezen célra kívánja fordittatni, mert csakis így lesz az egész megyére jótékony befolyással, s mert már annak egy része eddig is a sokkal kedvezőbb anyagi állásu városi polgárság igénybe vétele nélkül a szigeti kath. elemi tanodára fordittatott. Ellenben ezen alapnak egy reáltanoda felállítására leendő fordítását már csak azért nem pártolhatja, mert reménysége nincs ahoz, hogy abba a városi gyermekeken kívül a falusi szülők gyermekei is járhasanak.

Ftdő K ü m m e r H e n r i k tankerületi főigazgató sajnálkozását fejezi ki az iránt, hogy ezen alapítvány eredeti rendeltetésétől részben már eddig is elfordittatott ; hiven fenntartani kívánja ezen forrás egykori birtokosainak kívánságát, a megye közönsége régi hő óhajta, s az azt kezelő magas kincstárnak legfelsőbb helyen is biztosított ama szándékát, hogy ezen alap jövedelmei a szigeti kath. gymnasium felvirágoztatására használtassék. Való ugyan, hogy ezen intézet jótékonyasága legnagyobb mértékben a közép osztályra terjed ki ; de való másrésről az is, hogy ezen közép polgári osztály az, mely leginkább terjesztője a műveltségnek. elmozdítója az ország vagyonosodásának, és főtenyezője az álladalom hatalma és fölvirágzásának ; a miért is ezen osztály között különösen a realis ismeretek terjesztése senki előtt közömbös nem lehet, s legkevésbé e megyében, melyet a természet szám-

talán elrejtett kincsekkel áldott meg. Minthogy azonban a fejlődő gyermek hajlama egy, avagy más pályára sokkal későbbi időben mutatkozik, mint a melyben tanulmányait a gymnásium avagy reáltanodában elkezdi: legujabban intézkedés tétetett névszerint a helybeli kath. gymnásiumnál is az iránt, miszerint a tanuló ifjuság aként oktattassék, hogy az alsó négy gymnasialis osztály belvégzésével képesítve legyen akár a gymnásiumban tovább haladhatni, akár pedig hajlamai szerint a reáliskolába átléphetni; ily felreáltanintézet létrehozását látja fenntisztelt főigazgató megyénkre nézve a legezészerűbbnek s a kérdés alatti alapot is erre, valamint a mostani kath. algymnásiumnak reálirányban leendő kiegészítésére fordítandónak véli

Nagytiszteletű B a t i z i A n d r á s esperes az ily vegyes reál-gymnásium felállítását már csak azért sem pártolja, mert ezek eddigeli csak mint gyér kísérletek jelentkeznek, s a mai napig még semmi gyakorlati jelentékenyebb eredményt fel nem mutathatnak, a miért is egy biztosabb eredményű külön reáliskola felállítását javaslandónak véli.

P o p o v i c s J e n ő III. alispán bár a megyei elemi népoktatás ügyének előmozdítását tartja a legszükségesebb és legegésőbbnek; de a rendelkezés alatti alapot elégtelennek látván a tankerületi főigazgató véleményét pártolja; de egyszersmind kéri ezen bizottság által határozatilag kimondani azt, hogy a megye rendelkezése és kezelése alól illetéktelenül elvont alap és az ezentuli jövedelem az ezekből felállítandó reál-tanintézzettel együtt a megye közönsége sajátjának nyilváníttatik, s a forrás jövőbeli kezelése, és jövedelmeinek tanulmányi czélokra leendő fordítása, a megye közönsége joghatóságához tartozik; s végre, hogy az ezen alapból már eddig más czélokra fordított összeg visszaszerzése iránt lépések tétessenek, s a nm. vallás és közoktatási miniszterium ezen bizottság által is a népnevelés ügyének anyagi tekintetbeni felsegélésére feliratilag megkerestessék.

Z a n k ó K á r o l y kir. kincstári tisztartó ezen alapot s a befolyó jövedelmeket az elemi oktatásügy, mint minden műveltség egyedüli alapjának megszilárdítására, névleg a szigeti elemi tanodák javadalmazására fordítandónak javasolja, és csak a megmaradandó felesleg összegre nézve csatlakozik a ftdő főigazgató véleményéhez.

M i h á l k a L á s z l ó h. II. alispán, ftdő Pohl Károly, Novák Antal, Pataky János és Urányi Imre a tankerületi főigazgató véleményéhez járulnak.

5. Elnök a kifejtett négy egymástól eltérő vélemény egybevetése után, a képviselt hatóságok szavazatainak többsége szerint, következőleg mondja ki a határozatot:

A suliguli savauyviz-forrás jövedelmeiből begyűlt és máramarosmegyei tanulmányi czélokra rendelt pénz-alap, mely az 1867. év végeig utána járuló kamattal együtt 60762 frt 51 1/2 kr. értéket képvisel, egy az egész megye érdekeire leendő tekintettel, minden vallás avagy nemzetiiségi különbség nélkül létrehozandó felreál-tanintézet felállítására, és ezzel kapcsolatban a jelenleg Szigeten létező algymnásiumnak reálirányban leendő kiegészítésére fordítani javasoltatik, aként, hogy az így kiegészített algymnásiumból kilépő tanuló ifju képesítve legyen hajlamaihoz képest akár gymnasialis tanulmányait más főgymnásiumban folytathatni, akár pedig az ujonnan alapítandó felreáltanodába lépni.

Egyszersmind jelen bizottság által a suliguli forrásból származott alap és ezentuli jövedelem jövőre nézve a megye közönsége sajátjának nyilváníttatik, s a forrás jövőbeni kezelése és jövedelmének kizárólag megyei tanulmányi czélokra leendő fordítása a megye közönsége joghatóságához tartozandónak kimondatik; továbbá az ezen alapból más különféle czélokra elvont összegeknek visszaszerzése elrendeltetik. Eziránt a nm. vallás és közoktatási miniszter oly megjegyzéssel lesz megkeresendő, hogy a szigeti rom. kath. elemi iskolának jobb karba helyezési költségei a magas kincstár mint az egyházi javadalom védnöke s a község hivei által viseltethetnek és viseltessenek is, végre miután a bizottság által is elismertetik, hogy e megyebeli legtöbb község elhagyott elemi oktatásügyének állapotán, ezen községek nyomasztó szegénységük miatt, állami felsegélés nélkül nem segíthetnek: ugyanazon miniszteriumhoz a megyebeli elhanyagolt népnevelés anyagi felsegélése iránt egy felirat intézteni határoztatott, melyben ezen ügy égető szükségét részletesen s hiteles adatokkal feltüntetve, annak ideje koráni felkarolása iránt a nevezett miniszter felkéressék.

6. M i h á l y i J á n o s mint a bizottság felkért jegyzője, a nélkül, hogy a tanácskozmány folyamában döntő szavazattal résztvenni magát jogositva tartaná, a bizottság figyelmébe ajánlja azon körülményt, hogy miként az eddigi algymnásiumnál a román és orosz nyelv és irodalom, valamint a gör. kath. hit- és vallástanra külön tanszékek állanak fenn: ugy ezen tantárgyak oktatása a felállítandó felreáltanintézetben is folytatandó lenne: továbbá kéri, hogy az ezen javaslat szerinti reálirányban kiegészítendő algymnásiumba a megyei román és orosz ifjak felvételénél a magyarnyelvbeni kellő jártasság hiánya, ha egyébként a megkívánt elemi ismeretekkel birnak, akadályul ne tekintessék:

ezen indítvány a bizottság részéről méltánlylattal találkozáván, a román és orosz nyelv és irodalom, valamint

a g. kath. hit- és vallástannak a felreáliskolában leendő további oktatása a feentisztelt miniszterhez teendő fölterjesztésben javaslatba hozatni, és azok szükségének kifejtése mellett, ezen tárgyakra külön tanszékek felállítása ajánljatni, egyszersmind felkéretni határozottatott oly értelmű kegyes intézkedés tételére, hogy az ezen tanintézetbe kívánczó ifjak, netalán a magyar nyelvben kellő jártasságuk hiánya miatt, ha egyébként a kívánt képzettséggel birnak, abból ki ne zárassanak.

7. Jelen jegyzőkönyv meghitelesítettén, az ülés 3 órai tanácskozás után befejeztetett.

Szóllósy Balázs,

h. első alispán és küldöttségi elnök.

Mihályi János, m. p.

mint a bizotts. felkért jegyzője.

E betérjesztvény után ismét néhány év röppent el eredménytelenül; a megye közönsége azonban reményét el nem vesztvén, az ügy érdemében illetékes helyen hazafias bizalommal fel-felszóalt, s a nm. vallás- és közoktatási m. kir. miniszter ur Budapesten 1873. április 3. 3123. sz. a. kelt magas intézményével az összes érdeklettekől alakítandó vegyes bizottság által vélvén az ügy kérdését legcélszerűbben megoldhatónak, e bizottság megalakult, s f. é. junius hó 18. M.-Szigeten értekezletét meg is tartá; az ügy érdemleges megvitatása s korszerű eszmecserék nyomán történt megállapodásról tanuskodják a hitelesített jegyzőkönyv:

„Jegyzőkönyv. Fölvétetett M. Szigeten, 1873. évi junius 18-kán.

J e l e n v o l t a k :

Főtisztelendő Krausz G. László, nagyváradi tanker. id. főigazgató ur, mint elnök.

Méltóságos Prugberger József, p. ü. miniszteri tanácsos és m. kir. bányaignazgató ur.

Hitter Győző, m. kir. bányaignazgatósági tanácsos, a m. kir. pénzügyminiszterium részéről.

Főtisztelendő Novák Antal tiszt. kanonok és főgymnasiumi igazgató ur a szatmári püspökség.

Főtisztelendő Pásztélyi János, g. k. ruthen püspöki helynök és apát ur a munkácsi püspökség.

Főtisztelendő Papp János, g. k. román püspöki helyettesített helynök ur a szamosújvári püspökség.

Nagytisztelendő Könyve Alajos, kegyes tanító rendi igazgató ur, a kegyes tanítórend képviselőjében, végre

Főtisztelendő Pohl Károly, r. k. főesperes ur.

Szilágyi István, h. h. lyceumi igazgató ur.

Jakab Péter ügyvéd ur és Szabó József főjegyző ur, mint Máramaros vármegye törvényhatóságának küldöttei.

T á r g y : A M.-Szigeten tervezett főreáltsnoda felállítása módozatainak tisztába hozatala végett a nmltgu vallás- és közoktatási m. kir. miniszter ur 1873. évi ápril 3-kán 3123. sz. a. kelt intézményével felvetett kérdésnek az összes érdeklettekől alakított vegyes bizottság általi megoldása.

A tárgyalás megkezdése előtt:

Elnök főtisztelendő ur ő nagysága hivatkozással a f. hó 17-én tartott előértekezletre, a mai napra kitűzött vegyes bizottsági ülést, az erre megjelent, küldöttek üdvözlése után, megnyitottnak kijelenti egyszersmind felhívja a vegyes bizottságot: miszerint a bizottsági tárgyalás felterjesztendő jegyzőkönyvének vezetésével saját kebeléből valakit megbizni sziveskedjék:

a jegyzőkönyv vezetésével Szabó József megyetörvényhatósági küldött bizatott meg.

2. A nmltgu vallás- és közoktatási m. kir. miniszter ur, Buda-Pesten 1873. évi ápril 3-án 3123. sz. a. kelt és főtisztelendő Krausz G. László premontrei rendi áldozár s nagyváradi tanker. id. főigazgató urnak ezimzett intézménye olvastatott fel, melyben tudatja: miszerint ő császári és apostoli kir. Felsége, f. é. jnsuár 15-én kelt

legfelsőbb elhatározásával, a kir. kincstár kezelése alatt 70,000 frtra felszorodott Suliguli-alapnak a M.-Szigeten tervezett főreáltanoda felállítására leendő fordítását megengedni méltóztatván; mindenek előtt ezen intézet felállításának módozatai hozandók tisztába. Mert:

hivatalbeli elődei terve szerint M.-Szigeten a főreáltanodának csak felsőbb osztályai állítottak volna fel, alsóosztályait a kegyes tanító rendnek itteni algymnasiuma képezte volna.

De miután ezen terv kivételének ez idő szerint egyrészt azon nehézség állja útját, hogy több oldalról nyilvánult az aggodalom, miként a felekezeti nélküli főreáltanoda és kath. jellegű algymnasium tanárai közt hiányozni fog, a tanítás sikeréhez mulhatlanul szükséges, egyetértő működés, sőt a jelzett különböző elemek között valószínűen nagyobb mérvű viszálykodások is felmerülnének: melyeknél fogva a két különböző jellegű intézet egyesítése nem ajánlatott;

másrészt a jelzett terv kivételét nehezíti azon közülmény, hogy a kegyes tanító rend m.-szigeti társháza és a gymnasiumi épület leégése után kijelenté, mikép ezen intézetet saját erejéből nem képes fenntartani, azon esetre pedig, ha a kincstár a leégett épületeket helyre nem állíttatja, kénytelen lesz a kérdéses épületeknek a főreáltanoda ezéljaira miniszter ur ő nmltga rendezése alá való bocsátásával kötelezettségei alóli felmentését kérni, miniszter ur ő nmltga jelezni méltóztatik, hogy a megoldandó kérdés az: vajjon mulhatlanul szükséges-e M.-Szigeten a kath. algymnasium tovább fönmaradása, s a főreáltanoda ezzel kapcsolatban, vagy egészen önállólag, esetleg az algymnasium alapítványa igénybe vételével — állíttassék fel?

Ezen kérdést az összes érdeklettekől alakítandó vegyes bizottság által véli legczélszerűbben megoldhatónak.

És midőn tudatja miniszter ur ő nmltga, hogy e bizottság a megye közönségének négy, továbbá a kir. pénzügyminiszterium, a szatmári és munkácsi püspökség, végre a kegyes tanító rend egy-egy küldöttjéből és elnök főtitiztelendő ur ő nagyságából fog állani, a ki az összejövétel napját meghatározza és pedig a körülményekhez képest minél előbbre, arról a bizottságba küldendő tagokat, jóeleve értesíteni; ugyanakkor felhívja elnök főtitiztelendő ur ő nagyságát arra, hogy a bizottsági tárgyalás jegyzőkönyvét véjeményes jelentése kíséretében hozzá annak idejében felterjessze.

Ezen intézmény fölolvassása után elnök ftdő ur ő nsga helyén találja tudatni a vegyes bizottsággal, hogy a megye közönségétől és a miniszteri rendeletben megnevezett hatóságoktól vett értesítések folytán e bizottságba küldötteket a f. évi junius 17. esetleg 18-ára kitűzött összejövétel napjáról jó eleve értesítettván, ide lett érkezése után jutott tudomására annak, hogy Máramarosmegye ezelőtt néhány évvel a munkácsi püspökséghez tartozott, most már egyrésztben a szamosujvári román püspökség egyházi joghatósága alá tartozik, és ez okból, noha a hivatkozott miniszteri rendeletben a szamosujvári püspökség küldöttéről említés nem tételik, a mi hihetőleg a miniszterium előtt nem eléggé ismert eme helyzet figyelmen kívül lett hagyásából, leirási, vagy más tévesztéséből eredhetett, a szamosujvári püspökség itteni helynökét e vegyes bizottságba meghívta, miről a nmtsgu miniszter urat ezen ivtézkedésének jóváhagyólag való tudomásvétel végett értesíteni el nem mulasztandja, egész megnyugvással kifejezést adván azon reményének, hogy Papp János g. kath. román püspöki helynök ur főtitiztelendősége a vegyes bizottságba ekként lett meghívásáról s ugy ebben, mint az előértekezletben tettleges résztvételtől a szamosujvári püspökséget mielőbb tudósítandja.

Az összeült vegyes bizottság:

I. a kérdéses ügybeni érdemleges megállapodásait megelőzőleg:

a) Elnök főtitiztelendő ur ő nsgának a nméltóságú vallás- és közoktatási m. kir. miniszter ur ama czélzatával, hogy az összes érdeklettekől alakítandó vegyes bizottság által oldassék meg a fölvetett kérdés, összhangzásban tett és helyesléssel fogadott azon intézkedéséért, hogy a szamosujvári püspökség képviseltetéséről intézkedni sziveskedett, köszönetet szavazott.

b) Ő cs. s apostoli kir. Felségének azon legfelsőbb elhatározása iránt, melylyel legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy a kir. kincstár kezelése alatt 70,000 frtra felszorodott Suliguli-alap a M.-Szigeten tervezett főreáltanoda felállítására fordíttassék, alattvalói hódolattal hálaköszönet nyilvánított, teljes tisztelettel fölkéretni rendeltetvén miniszter ur ő nmltga, a kinek a fenforgó ügyben tanusított sikeres közbenjárása köszönet mellett elismeréssel fogadtatott, miszerint ő cs. s ap. kir. Felsége előtt a vegyes bizottság háláérzelmeit tolmácsolni, hódolata és köszönetnyilvánításának kifejezést adni méltóztatassék.

II. Az érdemleges megállapodások tekintetében.

Azon kérdést: vajjon mulhatlanul szükséges-e M.-Szigeten a kath. algymnasium további fönmaradása, s

a főreáltanoda ezzel kapcsolatban, vagy egészen önállólag, esetleg az algymnasiumi alapítvány igénybevételével állítassák föl? ekkép oldotta meg, vagy véli megoldottnak, ha kimondja: hogy

1. miután az állampolgárok értelmi és szellemi műveltsége a nevelés és oktatástól függ, miután a házi és családi körre szorított növelés a fiatal nemzedék kiképzésére kivált Máramarosmegye területén anyagi és szellemi tekintetben igen csekély kivétellel a legalantabb fokon álló állampolgároknál, egyáltalában elégtelen, s úgy a jellem kiképzésére, az államra, az egyházra, az emberiségre és nyilvános életre, a hivatásszerű szakműveltségre irányult oktatás, vagy is az ismereteknek a gyakorlati élettereni illő megálhatás végett szükséges gyűjtése és ezek rendszeres terjesztése a középtanodák, jelesül a gymnasiumok és a reáliskolákban eszközölthetnek: a fensőbb szellemi műveltség és humanistikus cultura megszerzése céljából az itteni kath. gymnasiumnak nemcsak fönmaradását, hanem tovább fejlesztését, az állam gondjai és föladata közé tartozó oktatási ügy czélszerű berendezésén kívül — még a megye területén tulnyomó számban létező római és gör. kath. ruthen és román ajku lakosok felekezeti és népese-dési érdekei elkerülhetlenül és felette szükségassé teszik, már csak azért is: mert e nagy kiterjedésű megye kebelében, kivéve a M.-Szigeten fenálló helyvét hitvallásu felekezeti felsőbb iskolát, semmiféle más középtanoda nem létezik, és a megye átalában véve szegény lakosai a szomszéd és távolabb eső megyék kebelében létező tanodákban épen nem képesek gyermekeiket oktatatni.

Ebből kifolyólag:

2. Miután a kegyes tanítórend küldötte nagytisztelű Könyve Alajos r. k. algymnasiumi igazgató ur előadásából, de különösen hozzá a kegyes tanítórend tartományi főnöke főtisztelendő Somhegyi Ferencz ur által f. évi május 19. 469. sz. a. intézett, itten tudomásvétel végett felolvasott, és ennek megtörténte után visszaadott utasításból meritett azon ténykörülmény folytán, hogy a kegyes tanítórend m.-szigeti leégett társháza és a gymnasiumi szintén leégett épület helyreállítási munkálatainak a magas kincstár részéről fogantatba lett vétele után kötelmeinek teljesítésére a jelenlegi mérvben és viszonyok fentartása mellett mindenkor hajlandó: helyén látja a vegyes bizottság megjegyezni; miszerint megszűnt mindazon nehézség, melyről a tisztelt miniszteri rendeletben említés tétetik, illetőleg a fönmaradására nézve szükségesnek indokolt kath. algymnasium az eddigi rendszer szerint M.-Szigeten föllálitandó főreáltanodának alsó osztályait most már valósággal képezheti; és habár egyértelműleg meg van győződve a vegyes bizottság arról, hogy míg egyrészt a gymnasiumok czélja az átalános felsőbb és humanistikus szakműveltség által egyeseket a főiskolák és egyetemekre előkészíteni: úgy másrészt a reáltanodák rendszerében a fösúly egyedül a matematika és természettani ismeretekre és ezeknek alapján a közpolgári ipar és üzletéletében szükségelt gyakorlati ismeretekre, és az újabb nyelvekre van fektetve, s így a gymnasium és reáliskola tanulmány rendszere egymással ellentétben állván, a főreáltanodának önállólag való föllálitását látja czélszerűbbnek, mindazonáltal az itteni körülményeket a megye helyi, főleg pedig az ország pénzvizonyait tekintve, kénytelen kimondani: hogy itten a főreáltanoda egyelőre a kath. algymnasiummal kapcsolatban állítandó föl olyaténkép azonban, hogy a jelenleg M.-Szigeten létező algymnasium a reálirányban is előadandó tantárgyakra szükséges tanerőkkel szaporítassék, illetőleg érvény szereztessék azon nézet és határozatnak, mely az 1868. évi május 2-án működött vegyes bizottság jegyzőkönyvének 5-ik pontjában nyert kifejezést.

Végre

3. Tekintettel azon körülményre, mikép az 1736. december 4-kén kelt alapítvány levél szerint 1500 frt készpénzzel és felette csekély összegre tehető mellékjárulékokkal javadalmazott kegyes tanító rendtől az algymnasiumi alapítvány és annak élvezése mindeddig, míg a tisztelt rend az alapító levélben körvonalozott kötelmeinek a jelenlegi viszonyokhoz mérten megfelel, és ellenkező törvényes intézkedések mást nem paranesolnak, még most egy átaljában véve el nem vonható; a vegyes bizottság nézete abban öszpontosul, hogy az algymnasiumi készpénzbeli alapítvány illetén természetű mellékjárulékaival egyetemben értve, a főreáltanoda felállításánál igénybe nem vétethetik

Elnök főtisztelendő ur Ó nagysága a vegyes bizottság tárgyalását befejezettnek nyilvánítván, az ülést a bizottságban részt vett tagok irányában úgy egyenként mint összesen nyilvánított köszönet és szívélyes bucsuvétel után azzal oszlatta főt, hogy a jegyzőkönyv hitelesítésére való megjelenés végett a megyei bizottság kebeléből kirendelt és megbizott Pohl Károly, Szilágyi István, Hitter Győző, Könyve Alajos, Jakab Péter és Pásztyél János urakat felkérte.

A vegyes bizottság pedig egyetemlegesen kedves köteleességének tartotta elnök ur Ó nagysága türelmes higgadt és tapintatos eljárása irányában, melylyel a tanácskozmányt vezette, tisztelet teljes elismerését és köszönetét nyilvánítani, egyszersmind felkérni, hogy Ó nagysága fontos megbiztatásában lett eljárásáról teendő felterjesztésében a fennebb jelzett megállapodásokat kitüntetni sziveskedjék.

Jegyzette **Szabó József**, s. k.

1873-ik évi június 20-kán hitelesített Dr. Krausz G. László nagyvárad-tankerületi főigazgató, mint bizományi elnök s. k. Pohl Károly, s. k. Szlágyi István, s. k. Jakab Péter, s. k. Hitter Győző, s. k. Könye Alajos, s. k. kath. gymn. igazgató, mint a kegyes tanítórend megbízottja.“

Midőn a felebb közlött két jegyzőkönyvben jelzett véleményes néz-teket az érdekeltek tudomására hoz-zuk, nincs szándékunkban azok felett bírálatot tartani, meg levén arról győződve, hogy azon férfiak, kik azok-nak érvényt adni hivatvák, helyes tanügyi politikát követve, a helyi viszonyok és körülmények szerint ugy hatá-rozandnak: amint ezt nemzeti közművelődésünk érdekei s a fölveendő növendékség bizonyos fokú képessége föltételezik, nehogy a legajánlatosb tanerők lelkiismeretes működése mellett is a kitűzött cél kockára tétessék.

Könye Alajos, igazgató-tanár.

II.

Tanári kar.

1. **Berthold János,** világi, okleveles tornatanár, III. IV. oszt. gyorsírászat, I. II. III. IV. oszt. a tornászat tanára, rendszeresített fizetéssel a nm. vallás- és közoktatási m. kir. ministerium által lön az intézethez kinevezve, előadásainak heti óra száma 12.

2. **Béndek József,** kegyes-tanítórendi áldozár, az országos középtanodai tanáregylet rendes tagja, III. oszt. főnöke, II. III. IV. oszt. a mennyiségtan, III. IV. a természettan, IV-ben a vegytan tanára, előadásainak heti óraszámja 17.

3. **Cserei József** kegyes-tanítórendi áldozár, az országos középtanodai tanáregylet rendes tagja, I. II. III. IV. oszt. a latin szert. hittan, III-ban földrajz s történelem, IV-ben történelem tanára, előadásainak heti óraszámja 14.

4. **Könye Alajos,** kegyes-tanítórendi áldozár, az országos középtanodai tanáregylet rendes tagja, a gymn. igazgatója. III. IV. a magyar nyelv s iránytan tanára, előadásainak heti óra száma 6.

5. **Lichtenegger József,** kegyes-tanítórendi növendék pap, I. oszt. főnöke, I. oszt. a magyar, latinnyelv s természetrajz, II-ban a természetrajz, III-ban a latinnyelv tanára, előadásainak heti óraszámja 18.

6. **Morvay Ignác,** világi, okleveles tajztanár, I. II. III. IV. oszt. a mértani és szabadkézi rajz tanára, rendszeresített fizetéssel a nm. vallás- és közoktatási m. kir. ministerium által lön az intézethez kinevezve, előadásainak heti óra száma 16.

7. **Oláh József,** kegyes-tanítórendi áldozár, az országos középtanodai tanáregylet rendes tagja, II. oszt. főnöke, II. oszt. a magyar, latinnyelv s földrajznak, I-ben a földrajz s mennyiségtannak tanára, előadásainak heti óra száma 17.

8. **Papp János,** szamosújvári román g. kath. egyházmegyei áldozár, I. II. III. IV. oszt. a g. kath. hittan s románnyelv tanára, rendszeresített fizetéssel a nm. vallás- és közoktatási m. kir. ministerium által lön az intézethez kinevezve, előadásainak heti óra száma 16.

9. **Ribiánszky Adolf,** kegyes-tanítórendi áldozár, IV. oszt. főnöke, III. oszt. a németnyelv, IV-ben a német és latinnyelv, I. II-ban a szépirászat tanára, előadásainak heti óra száma 12.

10. **Suba Mihály,** munkácsi g. kath. egyházmegyei áldozár, I. II. III. IV. oszt. a g. kath. hittan s ruthenyelv tanára, rendszeresített fizetéssel a nm. vallás- és közoktatási m. kir. ministerium által lön az intézethez kinevezve, előadásainak heti óra száma 16.

J e g y z e t. A németnyelv a növendékség több nyelvűsége miatt csak a III. IV. oszt. tárgyalatott; az egyes tantárgyak osztályonként a nm. vallás- és közoktatási m. kir. ministerium által 1871. 20855. sz. a kibocsátott gymnasiumi tanterv mérvszabványai nyomán kezeltettek.

III.

Az ifjuság név- és tanévi érdemsora.

Negyedik osztály.

Folyó szám	A tanuló neve, hitvallása, ösztöndijas-, vagy ismétlő-e?	Erkölcsei viselet	Általános osztályzat	Folyó szám	A tanuló neve, hitvallása, ösztöndijas-, vagy ismétlő-e?	Erkölcsei viselet	Általános osztályzat
5	Aczél Ferenc, r. k.	j.	e. r.	20	Láhner György, r. k.	d.	e. r.
	Czikó István, r. k. k. r. öszt. d.	d.	jel.		Lázár Andor, g. k.	j.	e. r.
	Egressy János, g. k.	p.	kit.		Lázár Mihály, g. k.	j.	e. r.
	Eiselt Antal, r. k.	j.	e. r.		Medvezky Péter, g. k.	j.	e. r.
	Fucsek József, g. k.	d.	e. r.		Miller Gyula, r. k.	p.	kit.
	Fuhrman Ferenc, r. k.	d.	kit.		Papp Traján, g. k.	d.	jel.
	Fülöpesuk László, g. k.	j.	e. r.		Pável László, g. k.	d.	jel.
10	Gallé Menyhért, r. k.	j.	jel.	25	Petrovay György, g. k.	j.	e. r.
	Grosschmid Zsigmond, r. k.	d.	jel.		Reisz János, r. k.	d.	e. r.
	Hódor Farkas, g. k.	d.	e. r.		Schmid Bertalan, r. k.	j.	jel.
	Hollósy József, r. k.	j.	e. r.		Soltész Kálmán, r. k.	j.	e. r.
	Hubán János, g. k.	p.	kit.		Stadler János, r. k.	d.	jel.
	Kendrey Gyula, r. k. k. r. öszt. d.	p.	kit.		Stark Vilmos, r. k.	j.	jel.
	Keresztény József, r. k.	d.	kit.		30	Tegze Géza, g. k.	m.t.
15	Kolichár Norbert, r. k.	j.	e. r.	Wieden Albert, r. k.		d.	e. r.
	Kuhár Mihály, r. k.	k.m.	—				

Harmadik osztály.

5	Bárány Béla, r. k.	d.	jel.	20	Mihálka Szilárd, g. k.	t.	e. r.
	Bárány Gyula, r. k.	d.	e. r.		Mihálka Zsigmond, g. k.	j.	e. r.
	Blegye László, g. k.	t.	e. r.		Papp György, g. k.	j.	e. r.
	Botta György, g. k.	d.	e. r.		Papp József, g. k.	j.	e. r.
	Denk Árpád, r. k.	d.	jel.		Porsche Vilmos, r. k.	d.	jel.
	Grodszky Szaniszló, r. k.	d.	kit.		Prugberger Vince, r. k.	d.	kit.
	Herschkovics Lajos, héb.	j.	e. r.		Rednik Mihály, g. k.	j.	e. r.
10	Herschkozics Nátán, héb.	j.	e. r.	25	Sefcsik József, r. k.	p.	jel.
	Ivaskó László, g. k.	d.	e. r.		Steiger Zsigmond, r. k.	d.	e. r.
	Képeßy Árpád, r. k.	d.	kit.		Sveiger Nándor, r. k.	d.	jel.
	Komán Andor, g. k.	j.	e. r.		Szabados Gyula, r. k.	t. v.	—
	Komán Gyula, g. k.	j.	e. r.		Szabados József, r. k.	t. v.	—
	Krichbaum Sándor, r. k.	d.	kit.		Szász Gábor, r. k.	m. t.	v. m.
	Márkés Albert, g. k.	k.m.	—		30	Szálka Jenő, g. k.	m. t.
15	Medvezky Bazil, g. k.	j.	e. r.	Tegze László, g. k.		m. t.	jel.
	Mihálka János, g. k.	m.t.	e. r.	Vischán Elek, r. k.		d.	jel.

Második osztály.

Folyó szám	A tanuló neve, hitvallása, ösztöndijas-, vagy ismétlő-e?	Erkölcsei viselet	Általános osztályzat	Folyó szám	A tanuló neve, hitvallása, ösztöndijas-, vagy ismétlő-e?	Erkölcsei viselet	Általános osztályzat
5	András László, g. k.	j.	jel.	30	Kutka Antal, r. k.	d.	jel.
	Anger Imre, r. k.	d.	jel.		Lumcsó György, g. k.	k.m.	—
	Bilustyák János, r. k.	j.	e. r.		Mán Lajos, g. k.	d.	kit.
	Brana István, g. k.	m.h.	—		Medvezky Miklós, g. k.	t.	e. r.
	Brebán Miklós, g. k.	t.	m.r.		Mihálka László, g. k.	j.	e. r.
	Csorba Károly, r. k.	j.	e. r.		Mihálka Tódor, g. k.	t.	e. r.
	Dallos Endre, g. k.	t.	e. r.		Mintó János, g. k.	d.	kit.
	Dietrich Róbert, r. k.	t.	e. r.		Moldován Zoltán, g. k.	k.m.	—
	Dunka László, g. k.	j.	e. r.		Orosz Sándor, g. k.	d.	e. r.
	Egressy Emil, g. k.	m.t.	jel.		Papp Sándor, g. k.	t.	m.r.
10	Ember Elek, r. k.	d.	e. r.	Petrovay Mihály, g. k.	t.	m.r.	
	Fornwald József, r. k.	j.	e. r.	Pohl János, r. k.	t.	e. r.	
	Grodzky Ödön, r. k.	p.	kit.	Popovics Antal, g. k.	j.	e. r.	
	Gyenge Mihály, g. k. k. r. ösztö.	p.	kit.	Saugalovics Béla, r. k.	m.t.	v.m.	
	Hajek József, r. k.	t.	m.r.	Semmler Győző, r. k.	t.v.	—	
	Hanzulovics Béla, r. k.	d.	e. r.	Sipos Kálmán, h. h.	k.m.	—	
	Horváth József, r. k.	j.	e. r.	Stamberger Gyula, r. k.	t.	m.r.	
	Jánossy Ferencz, r. k.	j.	e. r.	Steiger Pál, r. k.	j.	e. r.	
	Jurka János, g. k.	t.	e. r.	Szabó Sándor, g. k.	j.	e. r.	
	Kincsesy Antal, r. k.	t.	m.r.	Szabó József, g. k.	j.	jel.	
20	Kincsesy Bogdán, r. k.	t.	m.r.	Tatár Gergel, g. k.	k.m.	—	
	Kiss István, g. k.	j.	e. r.	Todorovics Antal, r. k.	t.	e. r.	
	Koczák Gyula, r. k.	d.	e. r.	Todovics Mihály, r. k.	d.	e. r.	
	Kosztáczky Dezső, r. k.	d.	e. r.	Töpffenhart Lajos, r. k.	t.	e. r.	
	Kovács Sándor, r. k.	d.	jel.	Vultur Eudre, r. k.	j.	jel.	

Első osztály.

5	Aczél Gyula, r. k.	j.	e. r.	20	Gráci Ferenc, r. k.	d.	kir.
	Bálya János, g. k.	d.	kit.		Grigár József, r. k.	t.	e. r.
	Bálya Simon, g. k.	t.	e. r.		Harczer Imre, r. k.	p.	e. r.
	Berger Salamon, héb.	j.	e. r.		Hotyka László, g. k.	p.	jel.
	Borsitzky Béla, r. k.	k.m.	—		Hozás János, g. k.	p.	kit.
	Csaszkovszky Gyula, a. h.	m.t.	v.m.		Höffler Antal, r. k.	p.	jel.
	Csics Imre, r. k.	t.	e. r.		Hubán Gyula, g. k.	j.	e. r.
	Czikó Ferenc, r. k.	d.	e. r.		Jakubinyi Sándor, r. k.	j.	jel.
	Cziplé Tódor, g. k. ism.	j.	e. r.		Kendrey János, r. k.	j.	kit.
	Egressy János, g. k.	m.t.	e. r.		Kindrics Gábor, g. k.	k. m.	—
10	Fankovics Antal, g. k.	p.	jel.	25	Kiss Demeter, g. k.	p.	jel.
	Fankovics István, g. k.	k.m.	—		Komán, Sándor, g. k.	j.	e. r.
	Ferenczy Kálmán, r. k.	t.	m.r.		Kornfeld Gyula, r. k.	j.	e. r.
	Fucsek Gyula, g. k.	k.m.	—		Kristóf Imre, r. k.	d.	e. r.
	Firezák Cyrill, g. k.	j.	m.r.		Kubányi Imre, r. k.	j.	m.r.

Folyó szám	A tanuló neve, hitvallása, ösztöndijas-, vagy ismétlő-e?	Erkölcsei viselete	Általános osztály-	Folyó szám	A tanuló nere, hitvallása, ösztöndijas-, vagy ismétlő-e?	Erkölcsei viselet:	Általános osztályzat
35	Lyahovics Elek, g. k.	j.	jel.	45	Szerbák Elek, g. k.	d.	jel.
	Makovszky Sándor, r. k.	k.m.	—		Szujártó Géza, r. k.	j.	e. r.
	Máris Iván, g. k.	t.	m.r.		Szücs György, g. k.	j.	e. r.
	Mois Mihály, g. k.	j.	m.r.		Tegze Miklós, g. k.	m.t.	e. r.
	Preineszberger Gyula, r. k.	t.	m.r.		Tóth Ferenc, r. k.	p.	jel.
	Rednik Péter, g. k.	t.	m.r.		Tököly János, g. k.	k.m.	—
	Schalda József, r. k.	j.	e. r.		Vurst Lajos, r. k.	d.	jel.
	Stécz János, g. k.	t.	m. r.		Wieden Károly, r. k.	k.m.	—
40	Sveiger Rezső, r. k.	p.	kit.				
	Szaucsuk Illés, g. k.	k.m.	—				

IV.

A használt rövidítések magyarázata:

r. k. római katolikus; g. k. görög katolikus; h. h. helvét hitvallású; a. h. ágostai hitvallású; héb. héber. ism. ismétlő; k. r. öszt. d. királyi rendes ösztöndijas; p. példás; j. jó; d. dicséretes; t. törvényszerű; m.t. magán tanuló; k. m. kimaradt; v. t. vizsgálatlan maradt; t. v. tanodát változtatott; m. h. meghalt; kit. kitűnő; jel. jeles; e. r. első-rendű; m. r. másodrendű.

V.

Statistikai kimutatás az 1872—73-iki tanévről.

Osztály	Nyilvános tanuló		Magán tanuló	Összeg	Vallás szerint				Nemzetiség szerint			Az érdemsorozat eredménye				Vizsgálat előtt kilépet	Meghalt	Tandij mentes	Ösztöndijas	Tandij összeg	Ösztöndíj összeg	Múlt évi népesség
	az év elején	az év végén			Rom. kath.	Gör. kath.	Ag. hitval.	Héber	Magyar	Román	Ruthen	Kitűnő	Jeles	I. rendű	II. rendű							
I.	45	37	3	48	22	24	1	1	33	13	2	6	9	16	8	9	—	8	—	—	—	
II.	48	42	2	50	23	26	1	—	31	13	6	4	7	26	7	5	1	18	1	—	—	
III.	29	25	4	32	12	18	—	2	23	7	2	4	7	16	—	5	—	17	—	—	—	
IV.	30	29	1	31	20	11	—	—	24	6	1	6	8	16	—	1	—	11	2	—	—	
Összeg	152	133	10	161	77	79	2	3	111	39	11	20	31	74	15	20	1	54	3	747ft. 60 kr.	450ft	173

Szer- és könyvtári gyarapodás három száz ft-ig eszközöltetett; a növendékek közül néhányan a franczia nyelvből is nyertek oktatást, a műneklésből pedig mindnyájan, megis alakíták kellő felügyelet mellett dal- és olvasó körüket.

Az évi közvizsgálatok július hó 15. kezdettek meg, s folytak e hó végeig, midőn hálaadó isteni tisztelet után a növendékség szétbocsátott.

VI.

Fölsőbb tanhatósági szabályrendeletek.

1. A jövő tanfolyamra a nyilvános tanulók bejegyzése szeptember hó 29. és 30-án, s pótlólag október három első napján hajtatik végre.

2. A gymnasium I. osztályára csak 9-ik évöket meghaladott ifjak vétetnek fel vizsgálat mellett.

3. Akármely osztályra jelentkező növendék végzett tanulmányairól nyilvános tanintézetnél nyert bizonyítványaival s atyja, vagy ennek megbizottja kíséretében tartozik az igazgató-nál s illető osztályfőnöknél beiratás végett megjelenni.

4. Oly tanuló, ki egy, vagy két kötelezett tantárgyból másod-rendü tanjegyet kapott a tanév végével, vizsgálat-javithatási kérvényét augusztus 8-ig köteles az igazgatóhoz benyújtani.

5. Oly tanuló, ki kétfőnél több tantárgyból kapott elmarasztaló tanjegyet, vagy már egyszer javító vizsgálatra bocsáttatott, kellőleg felszerelt kérvényét szintén augusztus 8-ig a tankerület kir főigazgatójához a gymnasiumi igazgató útján terjeszse be.

6. A főlvéti, javító és pót-vizsgálatok a felebb jelzett beiratási napokon eszközöltetnek.

Kelt Máramaros-Szigeten, julius hó 30. 1873.

Könnye Alajos,
igazgató-tanár.

